

Tööohutuse ja töötervishoiu ülikooliharidusse süvalaiendamise seotud probleemid ja võimalused

Sissejuhatus

Tulevased insenerid, arhitektid, tervishoiutöötajad, ärispetsialistid ja juhid peavad oma tööelus arvestama tööohutuse ja töötervishoiuga. Aruandest (1) ja selles esitatud nädisjuhtumitest ilmneb, et tööohutuse ja töötervishoiu lõimimine ülikooliharidusse on keerulisem kui teiste haridustasemetel. Näidete varal võib siiski öelda, et astutakse samme tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamiseks ülikooliharidusse eri õppeainetes ja viisil. Lisaks on selge, et olenevalt olukorrast saab selleks kasutada mitmesuguseid mooduseid ja võimalusi.

Probleemid

Oluline on teada, millised probleemid kaasnevad tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamisega ülikooliharidusse.

Need on järgmised:

- vajadus koostöö järele üksikute ülikoolide, teaduskondade ja õppejõududega;
- õppejõude tuleb veenda vajaduses lõimida tööohutus ja töötervishoid haridusse;
- suured nõudmised ja surve bakalaureuseõppele;
- ülikoolitaseme jaoks sobivate tööohutuse ja töötervishoiu materjalide puudumine;
- tööohutuse ja töötervishoiuga seotud praktiliste ja aktiivsete õppemeetodite lõimimine üldiselt teoreetiliste õppemeetoditega õppekeskkonda;
- toimetulek suurte auditooriumidega;
- tööohutuse ja töötervishoiu kogemustega ja/või aktiivõppe ja osalusõppe oskustega õppejõudude puudumine;
- haridusressursside jagamine juhul, kui on sügavalt juurdunud tava kaitsta intellektuaalomandiga seotud teavet;
- õppekavadesse muudatuste tegemiseks kuluv aeg;
- ülikoolitasandil tööohutus- ja töötervishoiuhariduse arendamiseks ja andmiseks vajaliku raha puudumine võrreldes tavakooliga, sh katseprojektide rahastamine;
- uute suhete loomine ministeeriumide tasandil, kui koolide ja ülikoolidega tegelevad eri ministeeriumid;
- jätuv vajadus parandada tervise- ja ohutuskultuuri ülikoolides.

Lõimimist lihtsustavad taustategurid

Tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamist ülikooliharidusse lihtsustavad teatavad taustategurid.

(1) Aruanne: „Tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamine ülikooliharidusse“: <http://osha.europa.eu/en/publications/reports/tewe09007enc/view>.

Süvalaiendamine toimub suurema tõenäosusega:

- valdkondades, kus riiklike tööohutuse ja töötervishoiu õigusaktidega kehtestatakse konkreetsed kohustused teatud töötajatele, kes on näiteks kaasatud tsiviilohutustööde projektidesse;
- kui ohutustöötajate koolitusnõuded on seadusega kindlaks määratud ja hõlmavad ülikooliõpet;
- kui on olemas tööohutuse ja töötervishoiuga tegelev teadusosakond; see on tõenäolisem tehnikaülikoolide puhul;
- kui tööohutuse ja töötervishoiu asutus või töökindlustusasutus tegeleb koolitusega, mis võib hõlmata ülikoolide abistamist;
- valdkondades, kus ülikoolil on konkreetsed tööohutuse ja töötervishoiuga seotud ülesanded, näiteks üliõpilaste ohutuse tagamine laborikatsete ja praktika ajal.

Edutegurid

Nädisjuhtumite põhjal võib tööohutuse ja töötervishoiu ülikooliharidusse süvalaiendamiseks pakkuda välja teatud viisid ja vahendid. Näited:

- Alustuseks leidke ja **kaasake mõned koostööaldisid isikud** ja asutused.
- Tehke koostööd**, ärge käsutage.
- Võtke arvesse õppekava nõudmisi** ja üliõpilaste niigi pingelist ajakava.

- Piirduge tööohutuse ja töötervishoiu õpetamisel põhiaspektidega.
- **Lõimige tööohutuse ja töötervishoiu küsimused pigem kursuste sisse**, mitte nendele lisaks, eriti juhul, kui lisamoodulite jaoks on võimalused väga piiratud.
- Tagage õppevaldkonna jaoks **sobivad tööohutuse ja töötervishoiu õppematerjalid** ning õpetamise viis.
- Kasutage **reaalseid kogemusi** ja leidke võimalusi probleemide lahendamise meetodite, aktiivõppe jms kasutuselevõtuks.
- **Abistage õppejõude**, et näidata, kuidas materjale tõhusalt kasutada.
- Kasutage ära praktilise tööga seotud **ohutusjuhiste andmise vajadust**, et rääkida üliõpilastele ennetuskultuurist laiemalt.
- Kasutage auditooriumiõppe toetamiseks ja täiendamiseks **e-õpet ja elektroonilisi vahendeid**, kuid tehke need kättesaadavamaks ka kaugõppijatele.
- Üliõpilaste motiveerimiseks võiksid **tööohutuse ja töötervishoiu** õpingud **moodustada osa lõpuhinnetest** või olla vajalikud tunnustatud diplomi saamiseks jne.
- **Ajastus olgu õige**. Ülikool või konkreetne elukutse peab olema muutusteks valmis ja õhkkond peab olema soodne. Näiteks kaaluge arutelude algatamist, kui on plaanis muuta õppekava või üliõpilasi puudutavaid strateegiaid.
- Ülikooli õppekavade puhul **kaasake kutseorganisatsioonid**.
- **Uurige võimalusi partnerluseks**: koostöö ülikoolide, teadusasutuste, ohutusasutuste, kindlustusfirmade ja majandusharude vahel.
- **Edendage ja lihtsustage kogu ülikooli hõlmavat lähenemisviisi tööohutusele ja töötervishoiule**, mis kätkeb nii tööohutuse, töötervishoiu ja riskiõpet kui ka ohutu ning tervisliku töö- ja õppekeskkonna loomist kõikidele töötajatele ja üliõpilastele, kaasates nad aktiivselt sellesse protsessi.

Kaheksa lisamõtet:

- Looge **ülikooli tasandil haridusressursside jagamise keskus**.
- Kui näiteks tänu eespool nimetatud taustateguritele **teatavat tööohutus- ja töötervishoiuharidust juba pakutakse**, kasutage seda kogemust tööohutuse ja töötervishoiu üldisemaks süvalaiendamiseks teistesse teaduskondadesse.
- Kui **kohalikud ettevõtted** teevad koostööd ülikoolidega, julgustage neid lõimima tööohutus ja töötervishoid üliõpilastega seotud tegevusse (loengud, üliõpilaste külastused või praktika).
- **Õppige kogemustest, mis on saadud tööohutuse ja töötervishoiu süvalaiendamisest kooliharidusse**, ning noorte töötajate koolitamisega seotud headest tavadest ning kohandage need ülikooli jaoks.
- Kasutage ära moodulõppe kasvavat populaarsust ja töötage välja **tööohutuse ja töötervishoiu erimoodul**.
- **Kohandage kutseõppe meetodid** ja vahendid ülikoolis kasutamiseks.

- Toetage **tööandjaid, et nad hindaksid tööohutus- ja töötervishoiualaseid teadmisi töölevärbamisel**.
- Toetage **ärikoole, et nad lisaksid tööohutuse ja töötervishoiu ning majandusliku tootlikkuse oma teadus- ja konverentsiprogrammidesse**.

Näiteid tavadest

Kui Hispaanias asuv Salamanca Ülikool seadis sisse tööohutuse ja töötervishoiu tehnika magistriõppe, tagati kõikidele ülikoolilõpetajatele piirkondliku omavalitsuse toetusel tööohutuse ja töötervishoiu põhimaterjalid CD-ROMil ja internetis.

Äriõppeks vajalike näidisjuhtumite saamiseks kasutab USA National Safety Council (Riiklik Ohutuse Nõukogu) Robert Campbelli auhinda, millega tunnustatakse tervist ja ohutust arvestavat ning majanduslikult tulemuslikku äritegevust. Auhinnatud näited sobitatakse parimates ärikoolides kasutatavate juhtumipõhiste mudelitega ning julgustatakse õppejõude neid kasutama.

Ühendkuningriigis tegi riikliku tööohutuse ja töötervishoiu asutuse rahastatud Health and Safety Laboratory koostööd Liverpooli Ülikooliga, et lõimida ülikooli inseneriõppesse tööohutuse ja töötervishoiu elemente. See hõlmas ka aktiivõppe meetodite ja tõeliste õnnetusjuhtumite analüüsi kasutamist.

Saksamaal teevad näiteks eri ülikoolide teaduskonnad omavahel koostööd, et koondada teadmisi ja ressursse e-õppe vahendite arendamiseks ja jagamiseks (NOP-online ja KMR „Ohtlike ainete kasutamine laboripraktika ajal“).

Iirimaa asuvas Dublini Tehnoloogiainstituudis on ohutustegevusse kaasatud üliõpilaste liit, kelle kaasabil tagatakse, et ülikool täidab tööohutuse ja töötervishoiu kohustusi, ning edendatakse tööohutuse ja töötervishoiu kultuuri.

Prantsusmaal peetaval võistlusel „Lacabus“ peavad arhitektuuriüliõpilased lõimima tööohutuse ja töötervishoiu restaureerimisprojektidesse. Teiste Prantsusmaal teostatavate projektide puhul teevad koostööd insenerideks ja arhitektideks õppivad üliõpilased.

Järeldused

Kokkuvõttes tuleks välja arendada kogu ülikooli hõlmav lähenemisviis ohutu ja tervisliku töökeskkonna loomiseks, mis on ühendatud riskiõppega. See lähenemisviis peaks sisaldama tööohutuse ja töötervishoiu juhtimist, et ennetada riske, ning samas suurendama teadlikkust ja arendama üliõpilaste ja töötajate, sh õppejõudude ning tehnilise, haldus- ja abipersonali teadmisi, oskusi ja ohutu käitumist. Toetada tuleks ülikoolitasandi heade tavade ja ettevõtmiste näidete levitamist ning ideede ja konkreetsete vahendite vahetamist.

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, ESPAÑA
Tel +34 944794360, faks +34 944794383
E-post: information@osha.europa.eu

© Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur. Paljundamine on lubatud allikale viitamisel. Printed in Belgium, 2010

